

Universitätsbibliothek Wuppertal

Ērodotu Alikarnassēos Historiōn Logoi 9, epigraphomenoi Musai

Herodotus

Genevae, 1618

De Herodoti vita, scriptis, et dictione

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1452)

VETERVM ALIQVOT TESTIMO-
NIA ET ELOGIA

DE HERODOTI VITA,
SCRIPTIS, ET DICTIONE.

IN QVIBVS AVCTORIS LAVDES, ET
eius historiae & styli cum aliorum comparatio.

HERODOTI VI-
ta, ex Suida.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
βίος, εκ τῆς Σειδῆς.

ex H. St.

HERODOTVS, Lyxi & Dryonis fi-
lius, Halicarnasseus, ex illustri ge-
nere natus, fratrem habuit Theo-
dorum. Samum se contulit, pro-
pter Lygdamin, tertium ab Arte-
misia tyrannum Halicarnassi. Pisindelis enim,
Artemisia, Lygdamis autem, Pisindelis filius
fuit. Sami autem Ionicam dialectum excoluit,
& historiam libris IX. scripsit, auspiciatus à Cy-
ro Persa, & Candaule Lydorum rege. Sed Ha-
licarnassum reuersus, quum tyrannum expu-
lisset, & tandem sibi à civibus inuideri cerne-
ret, Thurium, quò tum Athenienses coloniam
deducebant, vltro abiit: ibique defunctus & in
foro sepultus est. Alij Pellæ mortuum tradunt.
Libri eius Musæ inscribuntur. De HERODO-
TO, in epistola scribit Iulianus apostata, *Quis
ignorat Aethiopum sermonem de cibo qui apud
nos optimi est alimentum. Nā quum μάχα attigis-
sent, se mirari dixerunt quomodo stercorebus ve-
scentes viueremus: sicui fide dignus Thurius hi-
storicus videtur. Gentes autem ichtyophagas &
sarcophagas ne per somniū quidem nostrā victus
rationem vidisse tradunt y qui orbem terrarum
describunt. Quorū victū si quis apud nos emulari
vellet, nihilo cū eo melius quā cū ijs qui cicutā
aut aconitū aut elleborum bibissent, ageretur.*

Ex Strabonis Geographicis,
lib. XIV.

interp. G.
Xyl.

VIRI illustres nati sunt ibi [Halicarnassi]
HERODOTVS historiae scriptor: qui de-
inde Thurius est appellatus, quod socium se
deducendae in Thuriis coloniae praebuisset.
tum Heracletus poeta, Callimachi socius: &
nostra aetate Dionysius historiae conditor.

Ex Luciani Herodoto seu Aetione.

Interp.
Vinc. Ob-
toraco.

VTINAM vero & alias HERODOTI
virtutes mihi imitari concessum fuisse,

HΡΟΔΟΤΟΣ, Λύξου καὶ Δρυῶνος, Ἀ-
λικαρνασσεὺς τῆς Ὀπιδανῶν. καὶ ἀ-
δελφὸν ἔχοντα, Θεόδωρον. μετέστη
δὲ ἐν Σάμῳ δεῖν Λυγδαμῖν τὸν δῆ-
ἀρτεμισίας τρίτον τύραννον γῆρῶντον Ἀλικαρ-
νασσεῖ. Πισινδηλῆς γὰρ ἦν υἱὸς Ἀρτεμισίας· τὸ δὲ
Πισινδηλῆδος, Λυγδαμῖς. ἐν οὐδὲ τῆ Σάμῳ καὶ τῷ
Γάδα ἠσκήθη δεξιότητον. καὶ ἔγραψεν ἰστορίαν ἐν
βιβλίοις θ'. ἀρχαῖος δὲ τὸ Κύρου τὸ Πέρσου καὶ
Κανδάλου τὸ Λυδῶν βασιλείας. ἐλθὼν δὲ εἰς Ἀλι-
καρνασσὸν, καὶ τὸν τύραννον δεξιότατος, ἐπειδὴ ὕστε-
ρον εἶδεν ἑαυτὸν φθονέμενον ὑπὸ τῆς πολιτῆς, εἰς
τὸ Θέρμιον ἀποικιστῶν ὑπὸ Ἀθηνῶν, ἐδελο-
ντῆς ἦλθε. καὶ κεῖ τελευτήσας, ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τε-
ταπται. πνὲς δὲ ἐν Πέλλῃ αὐτὸν τελευτήσασθαι φασιν.
ἐπιγράφονται δὲ οἱ λόγοι αὐτῆς Μῆσαι. καὶ Ἡε-
ρόδοτου λέγει ἡ Ὀρδαβάτης ἐν Ὀπιδανῶν, τίς οὐδὲ ἀ-
γνοεῖ τῆς Αἰθιοπῶν ὑπὸ τῆ παρὴν ἡμῶν τεροφίμωντά-
του στίχου λόγον; ἀρχαῖος γὰρ τὸ μάχης, θαυμα-
ζειν ἔφασαν, ὅπως κόπεια στίχῶντο ζῶντων· εἰ
τῶ πρὸς τὸ Θέρμιον ἐστὶ λογοποιὸς δοκεῖ. ἰχθυοφά-
γων δὲ καὶ σαρκοφάγων αἰθιοπῶν γῆν, μηδὲ ὄ-
ναρ ἰδόντα τῷ παρὴν ἡμῶν διαίταν, οἱ τῶ οἰκου-
μένῳ ὡς ἰσχυροὶ γῆν ἰσορῶσιν, ὧν εἶπε παρὴ
ἡμῶν ζῆλασται τὴ διαίταν ὀπιχρήσας, εἶδεν ἀμεινον
δεξιόταται τῆς τὸ κάμειον παρσωνεγκάμῶν, ἢ τὴ
ἀκόνιτον, ἢ τὴ ἐλλέβερον.

Εκ τῆς Στραβωνος γεωγραφί-
κῆς, βιβλ. ιδ'.

Ἄνδρες δὲ ἐγρόντο δεξιότης [Ἀλικαρνασοῦ]
Ἡερόδοτος τε ὁ συγγραφεὺς, ὃν ὕστερον Θέρμιον
ἐκάλεισαν, δεξιότης τὴ εἰς Θέρμιον ἀπο-
κίτας· καὶ Ἡεράκλειτος ὁ ποιητῆς, ὁ Καλλιμάχου ἐ-
ταίρος· καὶ καθ' ἡμᾶς Διονύσιος ὁ συγγραφεὺς.

Εκ τῆς Λουκιανοῦ Ἡερόδοτου, ἢ
Ἀεῖωνι.

Ἡερόδοτος εἶθε μὲν καὶ τὰλλα μιμήσασθαι δυνατὸν ἦν,

ε̅ πάντα φημι, ὅσα περὶ αὐτῶν μείζον γὰρ δὲ χῆς
 τῆ το γε, ἀλλὰ κεν ἐν ὅπ' ἀπάντων, οἶον, ἢ καλλος
 τ' λόγων, ἢ ἀρμονίαν ἀπειρῶν, ἢ τὸ οἰκείον τῆ Ἰωνία καὶ
 περὶ φωνῆς, ἢ τ' Ἰωνικῆς τὸ περὶ τῶν, ἢ ὅσα μυρία κα-
 λὰ ἐκείνος ἀμείβων ἐχθ' ἕρα τ' εἰς μίμησιν
 ἐλπίδος, ἀ' ἢ ἐποίησεν ὅτι τοῖς συγγραμμάσι, καὶ ὡς
 πολλαχῶς τοῖς Ἑλλήσιν ἐν βραχέϊ κατέστη, ἐγὼ δ'
 σὺ καὶ ἄλλος ἀν' ἡμισητάμεθα. πλοῦσας γὰρ οἴκοθεν,
 ἐν τ' Καρίας, οὐδὲ τ' Ἑλλάδος, ἐσκοπέετο πρὸς
 ἑαυτὸν, ὅπως αὐτὰ χεῖρα καὶ ἀπορρομῆς αὐτὰ ὀπίσ-
 μος καὶ περὶ βίητος γυμνασίου, καὶ αὐτὸς, καὶ τὰ συγγραμ-
 μάσι. τὸ μὲν ἐν περὶ ἐπιτομῶν, καὶ μὲν Ἀθηνῶσι, ἢ
 καὶ Κορινθίοις ἀναγινώσκων, ἢ Ἀργείοις, ἢ Λα-
 κωνοῖσι ἐν τῶν μέρει, ἐργασίας καὶ μακρῶν ἡέτο
 εἶ, καὶ περὶ ἐκείνων ἐν τῶν τοῖσ' αὐτοῖς ἐστὶ. ἐκὼν
 ἡξίε δ' ἕρα αὐτὸν περὶ ἕρα, ἐδὲ καὶ δ' αἰρέσειν οὐτω
 κατ' ὀλίγον ἀγέρον καὶ συλλέγων τ' γυμνασίου. ἐπε-
 βάλου δὲ, ἐξ ἑαυτὸν ἐπιθέσειν που λαβεῖν τοῖς
 Ἑλλήσιν ἀπάντας, ἐνίσταται ἐν Ὀλύμπια τὰ με-
 γάλα, καὶ Ὁρόδοτος τῆτ' ἐκείνο, ἡκεῖν οἱ νομίσας τ'
 καμῶν, ἢ μάστιγα ἐγλίχθη, καὶ κινήσαν τήρησας τ'
 πανήγυριν, ἀπάντας ἄθλων ἡδὲ τ' ἀείρων σωματε-
 ῖων, παρελθὼν ἐς τὸ ὀπιόδορον, ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ'
 ἀγῶνις ἐν Ὀλυμπίῳ παρεῖχεν ἑαυτὸν, ἀδῶν τὰς
 ἰσορίας, καὶ κηλῶν τὰς παρόντας, ἀχρὶ τ' καὶ Μεσση-
 κληθῆναι τὰς βίβλους αὐτῶν, ἐνέα καὶ αὐτὰς οὐσας.
 ἡδὲ ἐν ἀπάντας αὐτῶν ἡέσειν πολὺ μάλλον, ἢ τὰς
 Ὀλυμπιονίκας αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ ὅσας ἀήκοος ἐν τ'
 Ἡρόδοτου ὀνόματος, οἱ μὲν αὐτοῖς ἀκούσαντες ἐν
 Ὀλυμπίῳ, οἱ δὲ ἐκ τ' ἀπαντῶν ἡέσαντων σωμα-
 τεῖων, καὶ εἰ περὶ γὰρ φανείν μόνον, ἐδείκνυτο αὐτῶν
 διακτύλων, ἕτος ἐκείνος Ἡρόδοτος ὄσων, ὁ τὰς μάχας
 τὰς Περσικῆς Ἰασί συγγραφεὺς, ὁ τὰς νίκας ἡμῶν
 ὑμνήσας. τοιαῦτ' ἐκείνος ἀπέλαυσε τ' ἰσορίας, ἐν
 μιᾷ σιωδῶν ἀπάντων πνα κοινῶν ἡέσαν τ' Ἑλ-
 λάδος λαβῶν, ἢ ἀνακηρυχθεὶς ἐχ' ὑφ' ἐνὸς μεδέλια
 κήρυκος, ἀλλ' ἐν ἀπάση πόλει, ὅθεν ἕρατος ἐν τ'
 ἀπαντῶν ἡέσαντων, ὅπερ ὑέρον κατανοήσαντες, ὅπι-
 τομὸν πνα τῶν αὐτῶν ὄσων ἐς γυμνασίου, ἢ πῶσας τες, ὁ ἐ-
 πὶ χῆρος αὐτῶν σοφιστῆς, καὶ Περὶ οἶκος ὁ Κείρος, καὶ Ἀ-
 νάξιμδης ὁ Χίος, ἢ Πάλλος ὁ Ἀλεξανδρινός, καὶ
 ἄλλοι σοχοὶ λόγοις ἐλεγον αὐεῖ καὶ αὐτοῖς πρὸς τ'
 ἀπαντῶν, ἀφ' ὧν γυμνασίου ἐν βραχέϊ ἐγίγνωστο,
 &c. Ἡρόδοτος μὲν ἐν, ἐπὶ ἀνέμω γὰρ ἐπὶ ἐκείνων,
 ἡκεῖν τ' Ὀλυμπίῳ τ' ἀπαντῶν ἡέσαντων καὶ συγ-
 γραφεὺς ἀνέμω δὲ ἐξ αὐτῶν τοῖς Ἑλλήσιν, τὰς Ἑλλη-
 νικῆς διεξιόντα, ὡς ἐκείνος διεξήλθεν, &c.

non omnes dico quibus ille praeditus praecel-
 luit (maior enim voto haec res fuerit) verum v-
 nam ex omnibus, videlicet aut orationum ele-
 gantissimarum munditiam, aut illarum nume-
 rosam concinnitatem, aut propriam & natura-
 lem linguæ Ionicæ dictionem, aut sententia-
 rum gravitatem & praestantiam, aut quaecum-
 que alia (quæ & infinita sunt & elegantia) ille
 vno quasi fasciculo comprehensa possidet, om-
 nem imitationis spem excedentia. Ceterum
 quæ cum libris à se elucubratis fecerit, tum
 quemadmodum passim in breui temporis spa-
 tio apud Græcos in notitiam venerit, mihi &
 tibi & alteri cuicumq; tandem imitari haud-
 quaquam fuerit difficile. Cum enim relicta
 patria soluisset ex Caria, recto cursu in Græciã
 delatus est, vbi de seipso eam cogitationē suf-
 cepit, quo pacto quam celerrime & minimo
 cum negotio inclaresceret, ac famigerabilis
 fieret cum ipse, tum eius quoq; elucubrata vi-
 gilix. At enim obambulanti, nunc quidem
 Atheniensibus, nunc autem Corinthiis recita-
 re historiarum monumenta à se condita, mox
 Argiuis aut Lacedæmoniis, partim laboriosum
 esse existimabat & longum: partim cunctatio-
 nem & moram non mediocrē in illo fore pro-
 spiciebat. Voluit ergo negotiū omne in com-
 pendium contrahere, neque ita particulatim
 innotescere, notitiam modice & pedetentim
 congregans & colligens. Callide vero obser-
 uabat si vsquam locorum Græcos vna congre-
 gatos omnes deprehenderet. Commodum
 itaq; instabant magna Olympiã. HERODOTVS
 autem hanc solam sibi venisse occasionē arbi-
 tratus, cuius maxime erat cupidus, frequentif-
 simis ludis obseruatis, iamque ex omnibus lo-
 cis collectis Græcorum optimatibus, progres-
 sus in opisthodomum, non spectatore sed cer-
 tatorem se ipse exhibebat, cantillans historias
 memoriæ à se proditas, ac praesentium aures
 orationis suavitate demulcēs, donec & Mufa-
 rum nominibus eius libri nobilitari & vocari
 cepti sint, & illis nouem existentibus. Proin-
 de iam omnes illum nouerant multo profecto
 magis quàm Olympicorum certaminū victo-
 res: nec quisquam erat cui HERODOTI nomen
 inauditum fuerat, quem nonnulli ipsi audiue-
 rant in Olympia, alij vero ex iis qui ex ludis regressi fuerant, audita & ipsi perceperant. Tum
 vero vbicumque in publico saltem apparuisset, certatim commonstrabatur digitis: Hic ille
 est HERODOTVS, qui pugnas Perficas lingua Ionica condidit atque conscripsit, qui victorias
 nostras venustissime concelebrauit. Talem ipse laudem historiarum nomine consecutus est, in
 vno conuentu ab omni populo totius Græciæ commune nactus suffragium, non ab vno per
 Iouem pracone ebuccinatus, sed in omnibus quaqua versum ciuitatibus, vnde quisque erat
 eorum qui ad ludos publicos confluerant. Hoc cum animaduertissent postea ad parandam
 cognitionem viam esse compendiosissimã & Hippias illius gentis sophista, & Prodicus Cius,
 & Anaximenes Chius, tum Polus Acragantinus, alijque complures, orationes semper habue-
 runt & illi in ludis publicis, vnde breui notitiam sibi parauerunt.

E Photij

L E C V
 Libri
 Musarū
 vi Atti
 braq;
 totæ du
 modo, pro
 det, hęc
 tantum
 oratione
 potem di
 Auspic
 primus Pe
 quomodo
 & perting
 contra Ar
 Quartus v
 condus C
 enim inte
 adnumera
 minime d
 dibus occ
 fut, in qu
 ius finem
 HERODO
 Diodorus
 cum
 allans,
 dicit, illac
 subiecisse
 ardenti ad

 Hæc

 HEROD
 xille
 vs mem
 fact, quam
 bro secun
 suas histo
 cydidem
 eas audiu
 vertisset H
 loro patri

 D

 PORRO
 tra Tro
 quid feret
 nouem lib
 Græcorum
 gnatione S

E Photij bibliotheca.

Εκ τῆς Φωίδης.

LEGUNTUR historiarum HERODOTI libri nouem, numero & nomine totidem Musarū. Hic Ionicæ dialecti norma esse queat, vt Atticæ Thucydides. Fabulas adhibet, crebrasq; digressiones, per quæ sensus ipsi atq; sententiæ dulcedo fluit: quanquam pro historię modo, proprioq; ipsius & conueniente caractere, hæc ipsa interdum obscuritatem pariant, recusante veritate fabulis suam obfuscarī ac curationem, aut plus æquo à re proposita scriptorem digredi.

Auspiciatur historiam à Cyri imperio, qui primus Persarum regnum tenuit: vnde natus: quomodoq; educatus creuerit, atq; regnarit: & pertingit ad usq; Xerxis imperium, eiusque contra Athenienses expeditionem ac fugam. Quartus vero à Cyro rex fuit Xerxes: nam secundus Cambyses erat, & tertius Darius. Qui enim interiectus est Smerdes magus, his non adnumeratur; quod tyrannus fuerit, sibi que minime debitum regnum, dolo malo ac fraudibus occuparit. Darij successor, Xerxes filius fuit, in quem historia desinit; neq; ad regni eius finem vsq; progressa: quia his temporibus HERODOTVS ipse floruit, vt inter ceteros & Diodorus Siculus testatur. Thucydidem ferunt cum Adolefcens admodum apud patrem adstans, hunc suam historiam recitantem audiret, illacrymasse, HERODOTVMQUE de illo subiecisse: Quam est tuus hic filius, Olure, ardenti ad discendum ingenio?

Hoc etiam apud Marcellinum de vita Thucydidis exstat ita:

HERODOTI autem temporibus videtur vixisse (Thucydides), siquidem HERODOTVS meminit irruptionis in urbem Plataeam factæ, quam historiam narrat Thucydides libro secundo. Aiunt etiam, quum HERODOTVS suas historias in hominū cœtu recitaret, Thucydidem recitationi illi interfuisse, & quum eas audiisset, lacrymasse. quod vbi animaduertisset HERODOTVS, dixisse eum ferunt Oloro patri Thucydidis, Filij tui, ô Olore, ingenium magno impetu ad litterarum studia fertur.

Diodorus Siculus biblioth. histor. lib. IX.

PORRO inter scriptores HERODOTVS ultra Troiani belli tempora exorsus, quicquid feret toto orbe terrarum est gestum, id nouem libris exposuit. Cum pugna tandem Græcorum cum Persis ad Mycalen & oppugnatione Sesti, opus illud finit.

Ανεγνώθη Ηεροδοτῆ ἰστοριῶν λόγοι θ', κατὰ ἀειθρόν καὶ ἐπιτομίαν τῆς ἐννέα Μουσῶν. Ἰωνικῆς δὲ διαλέκτου κανὼν οὕτως αὐτῶν εἶναι, ὡς Ἀττικῆς Θουκυδίδης κέχρηται δὲ μυθολογίας καὶ παρεκβάσεων πολλὰς, δι' ὧν αὐτῶν ἢ καὶ δόξαν γλυκύτης διαρρέει, εἰ καὶ πρὸς τὴν τῆς ἰστορίας κατάληξιν, καὶ τὸν οἰκείον αὐτῆς καὶ κατάλληλον τύπον, οἷοτε ταῦτα ὀπισκοτεῖ, οὐκ ἐδελέσσης τῆς ἀληθείας μύθοις αὐτῆς ἀμειψύδαται τὴν ἀρεβείαν, ἐδὲ πλεονεκτήσειοντος ἀποπλανήσας τῆς παρεκβάσεων.

Ἀρχεται ἡ τῆς ἰστορίας ἀπὸ τῆς Κύρου βασιλείας, τῆς περὶ τοῦ Περσῶν βασιλεύσαντος ὄθεν τὸ ἔθνος, καὶ ὅπως ἐτεράφη τε, καὶ πύξηθη, καὶ ἐβασίλευσε καὶ κέτεται μέχρι τῆς Ξέρξης βασιλείας, καὶ τῆς καὶ τῆς Ἀθλιωτικῆς ἐπιλασσεως, καὶ τῆς φυγῆς τῆς ἐκείθεν. τέταρτος δὲ ὄθεν ἀπὸ Κύρου Ξέρξης, δ' ὄθεν περὶ Καμβύσης, καὶ τρίτος Δαρείου: ὃ δὲ μεταξὺ Σμέρδης ὁ μᾶζος οὐκ ἀειθρομαίται τούτοις, ἀπὲρ δὲ τυραννος, καὶ ἐπεστήκουσαν αὐτῶν ἀρχὴν δόλων καὶ ἀπάτην ὑπελθάν. Δαρείου δὲ δ' ἔδωκε ὄνος Ξέρξης, ἐφ' οὗ ἡ ἰστορία καταλήγει, ἐδὲ μέχρι τέλους τῆς αὐτῆς περὶ τοῦ βασιλείας. ὃ δὲ Ηεροδοτος ἐν αὐτοῖς τούτοις ἠκμασε τοῖς χρόνοις, ὡς ἄλλοι τε καὶ ὁ Σικελιώτης Διόδωρος ἰστορεῖ. λέγεται δὲ, ἀναγνωσκόμενης αὐτῶν τῆς ἰστορίας, κομιδῆ νέον ὄντα πρὸς τὰ πατρὸς Θουκυδίδου ἀκούσασα, καὶ διακρῦσαι τὸ δὲ Ηεροδοτον ἀποφιλιάσασα, ὡς εἶπεν ὁ παῖς, ὡς Ὀλορε, ὅσος ὄργασαν ἔχων τὴν φύσιν πρὸς μαθήματα.

Τούτο καὶ πρὸς τὰ Μαρκελλίνα περὶ τῆς Θουκυδίδος βίβης βεβαίως εἰσκέσθαι.

Φαίνεται ἡ ὅτι τῆς Ηεροδοτῆ χείρων γλυκύτης, εἰς ὃ μὲν Ηεροδοτος μέμνηται τῆς Θεβαίων ἐσβολῆς εἰς τὴν Πλάταιαν, περὶ τῆς ἰστορίας Θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ. λέγεται δὲ π καὶ τοῖσιν, ὡς ποτε τῆς Ηεροδοτῆ τῆς ἰστορίας ὀπισκοτεῖται, παρεφθῆναι ἀκεράσως Θουκυδίδης καὶ ἀκούσας, ἐδὲ ἀκρυσεν. ἔπειτα φασι τὸ Ηεροδοτον τῆς τοῦ Διαστάμνον εἰπεῖν αὐτῶν πρὸς τὸν πατέρα τῆς Ὀλορεν, ὡς Ὀλορε, ὄργα ἢ φύσιν τῆς ἑσῆς πρὸς μαθήματα.

Διόδωρος ὁ Σικελιώτης βιβλιοθ. ἰστορ. ἐν τῆς θ'.

Τῶν δὲ συγγραφέων Ηεροδοτος, ἀρχαῖος περὶ τῆς Τροϊκῆς χείρων, γέγραφε κοινὰς χείρων τῆς οἰκουμενικῆς περὶ τῆς ἐν βίβλοις ἐννέα κατὰ τὴν ῥῆσιν ἢ τὴν συντάξιν εἰς τὴν περὶ Μυκάλου μᾶζην τοῖς Ἕλλησι πρὸς τοὺς Πέρσας, καὶ Σησῶν πολιορκίαν.

Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεὺς ἐν ἑπιτο-
λῇ πρὸς Γν. Πομπήϊον.

Dionysius Halicarnassensis epistolâ
ad Cn. Pompeium.

Περὶ ἧς Ἡεροδοτοῦ καὶ Ξενοφάντος ἐβουλήθησθε
μαθεῖν πᾶσα καὶ αὐτὰν ὑπόληψιν ἔχω, καὶ
γράφαι με καὶ αὐτὰν ἐβουλήθησθε. ἵπεποιήσα καὶ
τοῦτο εἰς Δημήτριον ὑπομνηματισμὸν καὶ μιμή-
σεως. τοῦτον ὁ μὲν πρῶτος, αὐτὸν καὶ εἰληφρε-
τὸν καὶ τῆς ζήτησεως μίμησιν ὁ δὲ δεύτερος, καὶ
τῆς, τῆσδε ἀνδρῶν μιμήσασθαι δεῖ ποιητὰς τε καὶ φι-
λοσόφους. ἰσοειρογραφῶν καὶ ῥήτορας. ὁ δὲ τρίτος,
καὶ τῆς πᾶσι δεῖ μιμῆσθαι. καὶ τῆσδε ἡ ἀτελής. ἰ
ἐν ἧς περὶ δὲ ἄλλοι καὶ Ἡεροδοτὸς τε καὶ Θουκυδίδης
καὶ Ξενοφάντος καὶ Φιλίππου καὶ Θεοπόμπου τέτοις γὰρ
ἐκκεῖνω τοῖς ἀνδράσιν εἰς μίμησιν ὁμιλοῦσιν ἐπι-
τοῖς. τὰ δὲ γράφω. εἰ δὲ δεῖ καὶ καὶ αὐτὰν εἰπεῖν,
καὶ μὲν Ἡεροδοτοῦ καὶ Θουκυδίδου ταῦτα φρονῶ.
Προῖπον, ὅτι καὶ γὰρ ἀναγκαῖον ἐστὶν ἔργον ἀ-
πὸν τῶν ἐστὶ τοῖς ἱεροδοτῶν ἰσοειρογραφῶν ἐκκεῖ-
να καὶ καλῶ καὶ περὶ τοῦ μὲν τοῖς ἀναγνωστο-
μένοις. τέτοιο Ἡεροδοτὸς κρείττον μοι δοκεῖ πεποιή-
σαι Θουκυδίδου. καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλο ἔργον Ἑλλήνων
καὶ τῆς βαρβάρων καὶ ἑξ ἑλλήνων ἰσοειρογραφῶν, ὡς
καὶ τὰ ἄλλα καὶ ἀντιθέτων ἐστὶ τῆσδε γρηγοῦσα,
μήτε τὰ ἔργα, καὶ ἄλλοι αὐτὸς εἰρησε. τὸ γὰρ αὐτὸ
προσομιῶν τε καὶ ἀρχῆ καὶ τέλος ἐστὶ τῆς ἰσοειρο-
γραφῆς. ὁ δὲ Θουκυδίδης πόλεμον ἕνα γράφει, καὶ τῆσδε
ἐπὶ καλὸν οὐτε ἀτυχεῖ ὅς μάλιστα μὲν ὄφειλε μὴ
γρηγοῦσαι. εἰ δὲ μὴ, σιωπῆ καὶ λήθη πᾶσι δοθεῖς,
καὶ τῆσδε ἐπιγρηγομένων ἠγνοῦσθαι. ὅτι δὲ πικρὰν εἰ-
ληφῆν ὑπόθεσιν, καὶ αὐτὸς γὰρ τὸ ποιεῖ φανερόν
ἐν τῆσδε προσομιῶν πόλεος τε γὰρ δὲ αὐτὸν ἔξερηλωθῆ-
ναι φησὶν Ἑλλήνων πολλὰς, τὰς μὲν ὑπὸ βαρβάρων
καὶ τὰς ὑπὸ σφᾶν αὐτῶν, καὶ φυλαί, ἔφορος ἀντιθέ-
των ὅσοις ἔγω προσέγραψα γρηγοῦσαι, σεις μοῖς τε καὶ ἄ-
λλοις καὶ νόσοις, καὶ ἄλλοις πολλὰς συμφορὰς. ὡς τε
τῆσδε ἀναγνώσας τὸ προσομιῶν, ἠλπίσασθε καὶ τῆσδε
ὑπόθεσιν, Ἑλλήνων μέλλοντας ἀκείν. ὅσων δὲ
κρείττων ἢ τὰ θαυμαστὰ ἔργα διήλυσαν Ἑλλήνων τε
καὶ βαρβάρων γράφει, τὰ οὐκ ἔστιν ἔργα καὶ δεινὰ πᾶσι τῶν
Ἑλλήνων ἀπὸ τῆσδε ἑλλήνων, τοσάτω φρονιμώτερος Ἡ-
εροδοτὸς Θουκυδίδου καὶ τῶν ἐκκεῖνω τῆσδε ὑπόθεσεως.
καὶ δὲ γὰρ οὐδὲ τέτοιο ἐνεσθαι εἰπεῖν, ὅτι δὲ ἀνάγκη
ἦλθεν ἐπι ταῦτα τῆσδε γράφω, ὅτι σὰ μὲν οὐκ ἔστιν
καλῶν, βελόμορος δὲ μὴ ταῦτα ἐπὶ τῆσδε γράφω.
πᾶν γὰρ τὸναν πόνον, ἐν τῆσδε προσομιῶν ἀνασῶν τὰ πε-
λάγα ἔργα, καὶ τῆσδε θαυμασιώτατα τὰ καὶ αὐ-
τὸν ἐπι τῆσδε λειδῶντα φησὶν εἶναι. καὶ φανερόν ἐστι ταῦ-
εαμ καὶ μισητά καὶ funesta mala Græcorum nunciat, tanto meliores partes HERODOTVM
Thucydide in eligenda materia secutum esse video. Neq; enim illud afferre licet, cum neces-
sitate coactum, ad eam se scriptionem contulisse; cum eum non praterirer, & illa pulchriora
esse, & nollet hæc in aliorum manus venire. Aliter enim se res habet, dum maiorū res gestas in
exordio conuitis afficit, & sua ætate pulchras & admirandas gestas esse afferit: quæ manifestè

DE HERODOTO & Xenophonte quid
sententiam scire cupis; ac me etiã de eis scri-
bere vis: quod iam feci in illo Commentario
quem de Imitatione ad Demetriũ scripsimus.
primus liber, * ipsam imitationem de inuesti-
gatione comprehendit: Secundus, qui poëta,
philosophi, historici & oratores, sequendi sunt:
Tertius, quomodo imitandi; sed ea de re non
dum absolutus, In secundo vero, de Herodo-
to, Thucydide, Xenophote, Philisto, & Theo-
pompo, (hos enim viros ad imitandum artifi-
simos iudico) hæc scribo: Quod si etiam de his
dicendum est, de HERODOTO quidem &
THUCYDIDE hæc sentio.
Primum officium esse puto, & id vel maxi-
me omnibus necessarium, qui res gestas homi-
num, monumentis annalium mandare stu-
dent, materiam eligere pulchram & iucundã,
ac eam quæ animos legentium voluptate affi-
ciat atque perfundat: quod HERODOTVS mea
quidem sententia melius vidisse & expressisse
videtur, quam Thucydides. Ille enim, com-
munem Græcorum & barbarorum historiam
conscripsit; ne & res gestæ maiorū oblitera-
rentur, & ne eorum facta & alia quæ enume-
rat, interciderent, atque ex hominum memo-
ria tollerentur, idem enim est ipsum proœmiũ,
idem exorsus & finis historix. Thucydides
autem vnum tantummodo bellum scriptura
persequitur, & id neque honestum, neque for-
tunatum, & quod nunquam geri oportuit: sua
minus, obliuioni & silentio traditum à poste-
ris ignorari debuit. Quod autem malam mate-
riam sibi sumplerit, etiam ipse in exorsu planã
facit. Ciuitates enim multas ait eo bello par-
tim à barbaris, partim à seipsis vastatas & fun-
ditas euersas fuisse: & exilia, proscriptiones,
cædes hominū tantas factas esse, quantas post
hominum memoriam vnuquam; & terræ mo-
tus, siccitates, morbos, inuaderudines, & alias
multas calamitates importatas: ita vt statim in
principio lectores, qui totius Græciæ calami-
tates sunt audituri, abalienentur. Quanto autẽ
ea scriptio quæ admiranda opera & facta tam
Græcorum quam barbarorū aperit, antecellit
Græcorum quam barbarorū aperit, antecellit

Herodoti
& Thucy-
didis cõ-
paratio
interpr.
Stanisl.
Istoria.
* ipsam
de imita-
tione dis-
quisitionem con-
tinet.

1 legendum hic videtur vel cum Hoeschelio, περ. κ. αὐτὸ ἐν τοῖς ἀρχαῖς ἀπομνημονισμοῖς. vel, (quod minus aptum est) περ. κ. αὐτὸ ἐν τοῖς ἀρχαῖς ἀπομνημονισμοῖς: vt infra Dionys. καὶ τῆσδε Θουκυδ. ἰδὲ αὐτὸν. initio: ἐν τοῖς ἀρχαῖς ἀπομνημονισμοῖς τὸ σὺ, ὄνομα σου τῆσδε ὑπομνηματισμοῖς. Huius commentarij (inquit Steph.) Dionysius meminit etiam in tractatu de Thucydide, quem Quælii Tuberoni dicauit. Fr. Sylb. 2 rectius τῆσδε μιμήσασθαι ἐπιτασθαι Fr. Sylb. 3 Forlan, leg. ἐπὶ τῆσδε ἀτελής. Fr. Sylb. 4 Principium quidem Herodoteæ historix cum his Dionysianis consentit, at non finis. Ibidem fortasse legendum, καὶ δὲ πρὸς, pro κ. αὐτὸν. Fr. Sylb. decla-

declarant
se materia
porvs mi
Charon, q
dem mace
à proposi
ipis aliq
fecit.
Secundu
non mem
principium
gradendi
dior Th
leo causa
amurias
à barbaro
da conque
sumit sua
statu rerum
& Græcus
portebat; &
mili & ple
Athenien
tari præfe
gnos cenle
belli caus
multas oc
bueret. Ac
non à Cor
tur factis
diderant;
tulo non
nem facit.
beneuolen
deinde in
inuidia &
sas præten
mum Loc
scitum, &
Fines aut
us enim di
omnia poll
naule præ
nelorum q
anno X
perseque
mirando &
exsilium à
cuperanda
Tertium
quæ res illi
tio præter
Nam cum
fermonis p
suauitate p
deret, aut

declarant, eum non præter voluntatem ad hæc se materiam contulisse. Hoc tamen H E R O D O T V S minime fecit : & quâvis Hellanicus & Charon, qui ante eius tempora vixerunt, eandem materiam persecuti sint, non tamen eum à proposito auocarunt : quin etiam sperabat se ipsis aliquid pulchrius allaturum ; quod etiam fecit.

Secundum munus est eius qui facta hominum memoriæ mandare volet , scire vnde principium sumendum est, & quousque progrediendū. qua in re H E R O D O T V S longe prudentior Thucydide esse videtur. primo enim loco causam describit, ob quam barbari Grecis iniurias inferre cœperunt: & progrediens, in barbarorum punitione & vltione describenda conquiescit. Thucydides vero, exordium sumit suæ historiæ à parum felici & florenti statu rerum Græcarū: quod eum facere (cum & Græcus esset & ciuis Atheniensis) non oportebat; & vel maxime, cum non esset ex humili & plebeio genere ciuiū, sed ex his quibus Athenienses primas deferebant, & quos militari præfectura ac aliis summis honoribus dignos censebant: neq; ita apette, vt apertissime belli causas suæ vrbi adscriberet ; cum alias multas occasiones haberet quibus eas attribueret. Ac initium narrationis facere debebat non à Corcyrensis, sed à præstantissimis patriæ factis, quæ statim post bellum Persicum ediderant: quorum deinde tamen in conuenienti loco non ita recte, sed quasi cursim mentionem facit. At cum hæc narrasset, summa cum beneuolentia & studio, vt vir amans ciuitatis, deinde inferre debebat, Lacedæmonios horū inuidia & metu commotos, alias interim causas prætendentes, bellum suscepisse. ac tum demum Locrensis res, & contra Megarenses scitum, & si qua alia voluit, exponere debuit. Fines autem pluribus erroribus scatent. quamuis enim dicat se omni bello interfuisse, & se omnia polliceatur esse narraturum: tamen in nauale prælium Atheniense & Peloponnesiorum, quod prope Cynossema gestū fuit anno XXII, finem facit. Satius vero erat, dum persequeretur omnia, historiam terminare admirando & auditoribus gratissimo * reditu exsulum à Phyle; qui fuit initium ciuitati recuperandæ libertatis.

* Phylæ exsulum reditu.

Tertium munus est historici , considerare quæ res illi in historiam referendæ, quæ silentio prætereundæ sint. qua etiam in re postremas mihi partes ferre videtur Thucydides. Nam cum H E R O D O T V M non præteriret, omnem narrationem quæ longitudine quadam sermonis prædita esset, si respiraciones & moras quasdam reciperet, animos auditorum summa suauitate perfundere: sin autem in eodem rerum statu permaneret, etiam si res maxime succederet, auribus tamen quandam satietatem parere: Homerus secutus, in omnem partem effu-

τα ἐκὼν ἐλόμηνος, & μὴν Ἡρόδοτος γε τὸ ἐποίησεν, ἀλλὰ τὸ πρὸ αὐτῆς συγγραφεῶν γνησίων Ἑλλαντικῶν τε καὶ Χαίρωνος τὸ αὐτῶν ὑπόθεσιν πρὸς ἐκδεδωκότων, ἐν ἀπετραπέτο, ἀλλ' ὅπως οὖσαν αὐτῶν κρείσσον πρὸς οἰσίν ὅπερ καὶ πεποίηκε.

Δύτερόν ἐστι τῆς ἰσορροπίας πρὸς γνησίων γράψαι πόθεν τε ἀρχαῖα καὶ μέχρι τῆς πρὸς ἑλθεῖν δὲ. φαίνεται δὲ καὶ τούτῳ Θεκυδίδε πολὺ Ἡρόδοτος φρονιμώτερος. ἀρχαῖα τε ἀφ' ἧς αἰτίας ἤρξαντο πρὸς τὸν κακῶς ποιεῖν τοῖς Ἑλλήνας οἱ βάρβαροι καὶ πρὸς ἑλθεῖν, εἰς τὴν βαρβαρῶν κόλασιν καὶ πικρῶν λήξαι. ὁ δὲ Θεκυδίδης, ἀρχὴν μὲν ἐποίησατο ἀφ' ἧς ἤρξατο καλῶς πρὸς τὴν τὸ Ἑλληνικόν ὅπερ Ἑλλήνων ὄντα καὶ Ἀθηνῶν ἐκ εἰδὲ ποιεῖν καὶ ταῦτα, ἐπὶ εἰρημῶν ὄντα, ἀλλ' ὡν ἐν πρὸς τοῖς ἤγον Ἀθηνῶν, στρατηγῶν τε καὶ τῶν ἄλλων πρὸς ἀξίοντες καὶ ἔτε γε φανερός, ὡς καὶ τῆ πόλι τῆ ἑαυτῆ τὰς φανεραῖς αἰτίας τῆ πόλεως πρὸς ἑλθεῖν, ἐτέρας ἔχοντα πολλὰς ἀφορμαῖς πρὸς αἰτίας καὶ ἀρχαῖα γε τὸ διηγήσεως μὴ ἀπὸ τῆ Κερκυραίων, ἀλλ' ἀπὸ τῆ κατὰ τῶν Περσικῶν ἔργων, ἀ μὲν τὸν Περσικὸν πόλεμον διδύς ἐπρὸς ἑλθεῖν ὡν ὑπερῶν καὶ ἐν ὅπτη δειῶ τὸ πρὸς μνήμην ἐποίησατο φάουλως πρὸς καὶ ὅς ὅπτη δρομῆς. διελθόντα ἢ ταῦτα μὲν πολλῆς ὀνοίας, ὡς ἀνδρα φιλόπολι, ἐπειτ' ἐπνευγέειν ὅτι τῶν φθόνῳ καὶ δέει πρὸς ἑλθεῖν Λακεδαιμόνιοι, πρὸς φάουλως ὑπόθεσιν ἔτερας, ἢ ἄλλον ὅπτη τὸ πρὸς μὲν καὶ τότε λέγειν τὰ Κερκυραίων καὶ τὸ καὶ Μεγαρέων ψήφισμα, καὶ εἰ πᾶλλον τοῖς λέγειν ἐβέλτερον. τὰ ἢ τέλη, πρὸς ἑλθεῖν ἀμαρτίας πρὸς ἑλθεῖν καὶ πρὸς λέγειν ὅτι παντὶ τῶ πρὸς ἑλθεῖν πρὸς ἑλθεῖν, καὶ πάντα διηλώσειν ὑπόθεσιν, εἰς τὴν ναυμαχίαν τελευτᾶ τὸν πρὸς Κυνός σῆμα γνησίων Ἀθηνῶν καὶ Πελοποννησίων, ἢ σιωπῆ καὶ ἔτος εἰκοσὸν καὶ δύτερον. κρείττον δὲ μὲν, διελθόντα τὰ πάντα, τελευτῶ πρὸς ἑλθεῖν τῆς ἰσορίας τὴν θαυμασιωτάτην καὶ μάλιστα τοῖς ἀκούσει κεχαρισμένῳ, πρὸς ἑλθεῖν τῆς φουράδων τῆς ἀπὸ Φυλῆς, ἀφ' ὧν ἡ πόλις ἀρχαῖα τὴν ἐλθεῖν ἐκομίστατο.

Τρίτον ἔστιν ἂν δρὸς ἰσορροπίας, τίνα τε δὲ πρὸς ἑλθεῖν ὅπτη τῆ γρᾶφῶν πρὸς ἑλθεῖν, καὶ τίνα πρὸς ἑλθεῖν. διηκεί δὲ μοι καὶ τῶ πρὸς ἑλθεῖν Θεκυδίδης. σιωπῆς γὰρ Ἡρόδοτος ὅτι πᾶσα μῆκος ἐχουσα ἀπὸ λόγου διηγήσεως, ἀ μὲν ἀναπαύσεως πρὸς λαμβάνη, τὰς ψυχὰς τῆς ἀκροατῶν ἡδέως πρὸς ἑλθεῖν ἑαὶ δὲ ὅπτη τῶ αὐτῶν μὲν πρὸς ἑλθεῖν, καὶ τὰ μάλιστα ὅπτη γρᾶφῶν, λυπεῖ τὴν ἀκούων πρὸς ἑλθεῖν ποικίλλω ἐβελήθη πρὸς ἑλθεῖν τὴν γρᾶφῶν, Ομήρου ζῆλωτος γρᾶφῶν. καὶ γὰρ τὸ βιβλίον μὲν

40

1 H. St. mauult χάρωνος. cuius mentio fit etiam in libro ad Q. Ael. Tuberonem. apud Suidam tres sunt Charones historici: primus, Lampfacenus; secundus, Carthaginiensis; tertius, Naucratica. at Χαίρων apud eundem alius. 2 ἢ interrogatiue accipendum hic pro τῆς, vel legendum πρὸς. 3 in exemplari est ἐπίθῃσι ego ἴθῃσι; à Stephano ex aliis codicibus adnotatum, sequi maui. 1 post πρὸς ἑλθεῖν, subaudiendam subst. τῆς, vt supra.

αὐτὴ λάβωμεν, μέλει δ' ἐλάττω συλλαβῆς ἀ-
 γάμετα, καὶ αἰεὶ τὸ πλεῖον ἐπιζητῆμεν. Θεκυδίδης
 ἢ, πόλεμον ἕνα καὶ τινὰς ἀπὸ δὴ διεξέρχεται μέ-
 χας ἐπὶ μάχαις, καὶ πῶς σκεδασθεὶς πῶς σκεδ-
 αῖς, καὶ λόγοις ἐπὶ λόγοις συμπύκνους ὅσε μοχθεῖν
 μὲν τ' ἰσχυροῖσι τ' ἀπερωμένων κόρον δ' ἐλάττω, φη-
 σὶν ὁ Πίνδαρος, καὶ μέλι καὶ τὰ τετραπύρα ἀφροδι-
 στα. ἢ δὲ ἐγὼ καὶ κείνο ἐνεθυμήθην, ὡς ἴδω χεῖ-
 μα ἐν ἰσορραφίᾳ, γρηφῆς μεταβολῆ, καὶ ποιήλων
 καὶ τὸ ἐν δύο ἢ τρισὶ τόποις ἐποιήσεν; ἐπὶ τε δ'
 Ὀδρυσῶν ἀρχῆς, δι' αἰτίας ἐγγύετο μεγάλη, καὶ
 ἐπὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ πόλεων.

Μετὰ τὸτο, ἔργον ἔστιν ἰσορραφῆς, διελέδαυ τε καὶ
 ταῖς δὲ δὴλεμένων ἕκαστον ἐν ᾧ δὲ τότῳ. πῶς ἐν
 ἕκαστος διαίρει τε καὶ ταῖς τὰ λεγόμενα; Θε-
 κυδίδης μὲν, τοῖς χρόνοις ἀκολοθεῖν, Ἡρόδοτος ἢ,
 ταῖς περιχαίς τ' ἀναρχαίων, καὶ γίνεται Θεκυ-
 δίδης μὲν, ἀσαφῆς καὶ δυσπαρακολοθεῖτος πολλ-
 λὰν γὰρ τὸ αὐτὸ μέρος καὶ χεῖρα γνησιόμων
 ἐν διαφοροῖς ὡς εἶκος τόποις, ἢ μετέλεις τὰς περ-
 τας περὶ κατὰ λιπῶν, ἐτέρον ἀπὸ τῆς τ' ἐπὶ τὸ
 αὐτὸ μέρος ἢ χεῖρα γνησιόμων. πλανώμεθα δὲ
 κατὰ πῶς εἶκος, καὶ δυσκόλως τοῖς δηλεμένοις
 πῶς ἀκολοθεῖν, ταρταρομένης τ' ἰσχυροῖς. Ἡ-
 ῥόδοτος ἢ, δὲ τὸ δ' Ἀνδῶν βασιλείας ἀρχαί μὲν, καὶ
 μέλει τ' Κροίσου καὶ βασιλείας, ἐπὶ Κῦρον δὲ δέως τ' κα-
 ταλύσαντα τ' Κροίσου ἀρχῆς μεταβαίνει. Αἰγυ-
 πτίων τε ἀρχῆς δηλησιόμων καὶ Σκυθικῶν καὶ
 Λιβυκῶν, τὰ μὲν ὡς ἀκολοθεῖν δηλῶν, τὰ δὲ ὡς χα-
 ριστέρον ποιήσονται τ' δὴ γῆσιν, ἐπεισάγων. δι-
 ξελθῶν τε περὶ εἰς Ἰλλυκῶν καὶ βαρβάρων ἐτε-
 ριν ὅμῃ δὴλοῖσι καὶ εἰκοσι γνησιόμων ἐν ταῖς
 τρισὶν ἢ περὶ εἰς, καὶ πῶς ἀρχαί τ' εἰρῆς φησὶ
 τ' ἰσορραφῆς, δὲ δὲ πᾶσι τ' δὴ γῆσιν, ἀλλὰ συμβέβη-
 κε, τὰ μὲν, μίαν ὑπόθεσιν λαβόντι, πολλὰ ποιήσασθαι
 μέρη τὸ ἐν σῶμα, τὰ δὲ, τὰς πολλὰς καὶ ἐδὲν εἰ-
 κίας ὑπόθεσις περὶ λομῶν, συμφωνον ἐν σῶμα
 πεποιμέναι. μᾶς δὲ ἰδέας τ' ἐπιμνησθῆσαι
 ἀναρχαίων, ὡς δὲ μᾶς τ' εἰρημένων ἢ τῶν ἐν
 ἀπὸ τῆς ἰσορραφῆς ζῆτι μὲν, τ' αὐτὴ τὸ συγγραφεὺς
 δὲ δὲ τῶν, ἢ κέχρηται περὶ τὰ ἀναρχαίοντα περὶ ὧν
 γράφει. ἢ μὲν Ἡρόδοτος δὲ δὲ τῶν, ἐν ἀπὸ τῆς ἐπι-
 κῆς, καὶ τοῖς μὲν ἀναρχαίοις συμπυκνῶν, τοῖς δὲ κα-
 ποῖς συναλγῆσαι. ἢ δὲ Θεκυδίδης δὲ δὲ τῶν, αὐτὴ
 κῆς πῆς καὶ πικρῆς, τῆ παλαιοῦ τ' φησὶ μνησθῆσαι
 κῆσαι. τὰ μὲν γὰρ ἀναρχαίοντα ἐπεξέρχεται καὶ
 μᾶλα ἀκριβῶς, τ' δὲ καὶ νοῦν κεχωρηκότων κατὰ
 πᾶσι μὲν μνησθῆσαι, ἢ ὡς ἐρῶ ἀναρχαίοντων. καὶ καὶ
 μὲν τ' ἀναρχαίοντων τὸν ἢ τῶν ὅστιν Ἡρόδοτος
 δὲ ταῦτα Θεκυδίδης καὶ δὲ τ' λεκτικόν, τὰ μὲν
 ἢ τῶν, τὰ δὲ κρείττων, τὰ δὲ ἴσος. ἐρῶ ἢ καὶ περὶ
 τῶν ὡς ὑπέληφα.

nimus, natura sua quadam rigidus & acerbus est, ac patriæ exsilij recordatione offensus. pecca-
 ta enim accuratissime persequitur: eorum vero quæ ex animi sententia gesta sunt, omnino non
 meminit, aut velut inuitus. Atq; ob hæc in ea parte quæ ad res pertinet, vincitur ab HERODO-
 TΟ Thucydides. In ea vero parte quæ continet elocutionem, alias superior interdum inferior:
 in nonnullis etiam æquas partes tenet. Dicam vero etiam de iis quemadmodum sentio.

fam, ac summa varietate conditam efficere vo-
 luit scriptionem. Libros enim eius cum in ma-
 nus sumimus, vsq; ad extremam syllabam sus-
 picimus, & semper nescio quid magis requiri-
 mus. Thucydides autē vnum bellū & aliquot
 pugnas sine vlla interspiratione persequitur,
 pugnas pugnis, apparatus belli apparatus, o-
 rationes orationibus congerens & coaceruas;
 ita vt mens & cogitatio eorum qui audiunt, la-
 borare cogatur. Satietaē enim gignit, ait Pin-
 darus, & mel & dulces res veneræ. Iam vero
 & illud in animo meo reputavi, quam suavis &
 iucunda res sit in historia, scriptionis varietas
 & immutatio: atq; hoc in duobus aut tribus lo-
 cis fecit, tum in Odrysarum principatu expo-
 nendo, quibus de causis ad magnam deuenie-
 rint potestatem; tum in Sicilia vrbibus.

Adhæc est etiam munus historici, in partes
 tribuere, & vnumquodque eorum quæ expo-
 nuntur, suo loco collocare. Quæ est igitur vtri-
 usque dispositio? Thucydides tempora sequi-
 tur, HERODOTVS rerum complexiones. Fit au-
 tem Thucydides obscurus, & cuius sententiã
 difficile animo comprehendere possis. cum e-
 nim multa eadem ætate & hyeme in diuersis
 (vt sit) locis gererentur, imperfectas primas res
 gestas relinquens, alias attingit quæ eadem æ-
 state & hyeme gesta fuerunt. Erramus igitur,
 quemadmodū par est, & summa cum difficul-
 tate res expositas mente iam turbata assequi-
 mur. HERODOTVS vero initium capiens ab im-
 perio Lydorum, & vsque ad Cræsum descen-
 dens, ad Cyrum confestim, qui Cræsi imperiū
 euertit, transit: atq; deinde rex Ægyptiorum,
 Scytharum, Libycorum exponere aggreditur,
 partim propter rerum seriem, partim vt iucun-
 diorem redderet narrationē suam. Persequens
 autem & exponens res gestas Græcorum &
 barbarorum, quæ ducentis & viginti annis ge-
 stæ sunt in tribus continentibus, & fugā Xer-
 xis describens, non diuellit orationem: sed ac-
 cidit huic quidem, vt vno sumpto argumento,
 vnum corpus multas in partes diducat: ille ve-
 ro, vt multis & variis argumentis assumptis, v-
 num corpus sibi consentiens faciat. Vnū * au-
 tem genus historię negociosæ commemorabo;
 quod non minus quam quæ recensuimus
 in historiis requirimus; animum inquam scri-
 bentis, quo in rebus conscribendis vtitur. HE-
 RODOΤΙ quidem animus in omnibus lenis &
 mansuetus est, & qui bonis quidem collata-
 tur, malis vero condolet. Thucydidis vero a-

1 Possis etiam legere τ' π' μνησθῆσαι. 2 in exemplari est τῶν. perperam. τῶν vero in hoc loquendi genere supra quoque
 habuimus aliquoties, & infra. pro eodem χεῖρα κῆσαι dicit mox vbi Xenophontem confert, & infra, & alibi. Reperitur tamen τῶν
 vocabulum in ead. significatione, vt supra prolixius adnotavi ad initium T. I. I. Halicarnassæ. F.S.

*Vnā ad-
 huc notā
 in rebus
 positam
 com.

Virtus

Virtus o-
 alia est ora-
 mo purus
 tinent. har-
 rodorus e-
 est: Thucy-
 habet b-
 Herod-
 aliquis possi-
 cum perspi-
 ti: in ead-
 nihil el-
 collocata e-
 mastene-
 bogarunt.
 mium & v-
 quam inter-
 des enim, in-
 dis melior-
 gendis præ-
 tur illæ vir-
 dum studi-
 bus histori-
 quæ oratio-
 facultates
 tum Thucy-
 persuasion-
 cognatas,
 Thucydidi
 propria
 gravitate
 nullis est to-
 quali prim-
 Thucydidi
 in omnib-
 tionibus. M-
 mosthene
 pressisse &
 vtriusque
 runt, quod
 hæc dixisse
 Xenopho-
 tū inco-
 tione, in-
 tū ferēns
 etiā propter
 quidem est
 elocutioni
 adeo redun-
 & apertus
 autē verba
 omnino nō
 dorus
 tū co amplitud-
 ligen, cā, quæ ad-
 te alii
 regit: .n. hoc ab
 quæ alia do voluit
 res veluti * ten-
 tu Latine gatur. In
 nomina
 si docet
 Pin. l. 1.
 443
 attingit &
 fideret & p-

EX EIVSDEM DIONYSII CAPITĒ

ᾧ τὸ τὸ λόγων ἐξέταστος· siue παλαιὸν χειρακτῆρας, vel ἀρχαίων
κείων cum Sylburgio nominare placet.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

ἢ Θεκυδίδης.

Τὸν μὲντοι συγγραφεὼν Ἡρόδοτος μὲν ἐξ-
είργασαυ τὸ βέλπον, τὸ ᾧ χειρακτικὸν εἶδος·
τὰ δὲ λεκτικὰ ποτὲ μὲν ᾧ λεονεῖται Θεκυδίδης, πο-
τὲ δὲ ἔμπροσθεν εἶσι δὲ ἐν οἷς ἐξιστέται. τῆ μὲν ἀκει-
βεία τὸ ὄνομα τὸν, ἐν οἷς εἰστέται χειρῶν δὲ
λόγους, ἀποσώζει τὸ ἴδιον τὸ ἢ σαφινείας ἀναμ-
φισθηπῆτας Ἡρόδοτος τὸ κατὰρθωμα δέδοται. καὶ
τὸ μὲν συντόμον ἐστὶ ᾧ Θεκυδίδης, τὸ δὲ ἐναργῆς
παρ' ἀμοφοτέροις. ἐν μὲντοι τοῖς ἠθικοῖς κατὰ Ἡρό-
δοτος, ἐν πῖς παιδικοῖς δὲ Θεκυδίδης. πάλιν καλ-
λιλογία καὶ μεγαλοπρεπεία διαφέρουσιν ἐδὲν ἀλ-
λήλων, ἀλλ' ἐκάτεροι τούτων τε καὶ τὸ τεικῶν ἀρε-
τῶν κατὰσι. ῥώμη δὲ καὶ ἰσχύϊ καὶ τὸν καὶ τὸ ἀφελὲ
καὶ πολυσημασίᾳ παρηνδοκίμησε Θεκυδίδης·
ἠδονὴ δὲ καὶ πειδοὶ καὶ χερσὶ καὶ τὸ ἀφελὲ αὐτο-
φρεῖ ἀβασανίᾳ, μακρὰ δὲ νευκόντα τὸ Ἡρόδοτον
δουλομορῆ καὶ μὲν τὸν τὸν τὸν, χειρακτικῶν
καὶ χειροποποιῶν μᾶλλον ἐτετήρηκε.

his & huiusmodi virtutibus ambo excellunt. ac figuratum varietate, Thucydides HERODOTVM superavit: suavitate verò, ac persuadendi facultate, iucunditate, & sponte nata simplicitate, non elaborata, longe præstare HERODOTVM inuenimus. atque nullam compositionem & personarum confictionem minus seruauit, quam hanc morum & ingenij simplicitatem.

*Quæ sequitur Philisti Xenophontis comparatio, paria plane in spersa habet de nostro cum
ijs qua ante retulimus ex epistola ad Pompeium.*

Ὁ αὐτὸς Διονύσιος ᾧ τὸ Κικυ-
δίδης χειρακτῆρας.

Ὁ δὲ Ἀλικαρνασσοῦς Ἡρόδοτος, χυρόμορος
ὀλίγῳ ᾧ ἔτερον τὸ Περσικὸν, παρὲν τῆς δὲ
μέχρι τὸ Πελοποννησιακὸν, τὸ τε χειρακτικὸν
καταίρεσιν ὅτι τὸ μᾶλλον ἐξήνεγκε καὶ λαμπαρ-
τερον, ἔτε πόλεως μίας, ἐτ' ἐθνος ἐνὸς ἰσορίαν χει-
ελέμορος ἀναγράφει· πολλὰ δὲ καὶ διαφόροις
κατάξις ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐς μίαν
ᾧ χειρακτικῶν κατὰ τῆς ἀναγνῆ. ἀρχαῖομος
οὐδὲ τὸ τὸ Λυδῶν δυναστείας, μέχρι τῆς Περσικῆς
πολέμου κατεβίβασε τὸ ἰσορίαν, πᾶσας τὰς ἐν τοῖς
περὶ αὐτὸν καὶ διακοσίοις ἔτεσι χυρόμορας
κατάξις ἐπιφανῆς Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων.
μᾶ συντάξει ᾧ λαβῶν καὶ τῆ λέξι χειροπέ-
δωνε τὰς ᾧ λαβῶν καὶ τῆ ᾧ αὐτῶν συγγραφεὼν ἀρετῆς.

His subiicit de Thucydidis historia, eiusque consilio in rebus, quas describeret, deligendis, inter alia quod nihil fabulosi inserat, nec deos deasque mixtas narret, & portentosa alia: quæ tamen se non adferre ut nostro ideo impingat dicam vel alijs antiquioribus, qui eiusmodi historia sua inspersere. eorum enim facti rationem constare, quam ipse eleganter exponit: ταῦτα δὲ εἰπεῖν κατὰ τὸν, οὐκ ἐπιτημῶν ἐμείνοισ τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἔχων συγνώμην, εἰ καὶ τὸ μυθικῶν ἦσαν τὸ παλαιῶν, ἐθνικῶν καὶ τοπικῶν ἐπιφέροντες ἰσορίας. ἐν ἀπασὶ γὰρ ἀνθρώποις, καὶ κοινῇ καὶ τῶ τοῖς, καὶ καὶ πόλεις ἰδίᾳ, μνημαὶ πινες ἐσώζονται καὶ τῶ τοῖς ἀκισμάτων, ὡς ἐρῆφω. αἱ δὲ διαδεχομένοι πάντες ᾧ πατέρων, ἐπιμελῆς ἐποιεῖντο ᾧ διδόναι τοῖς ἐκγόνοις· καὶ τοῖς βελομόρους αὐτὰς εἰς τὸ κοινὸν ἐπιφέρειν, ἔτιως ἠξίον συγγραφεὼν, ὡς ᾧ

1 ms. Pompil. Amalæi χειρακτικόν. F.S. 1 Dudithius mauult ᾧ λαβῶν καὶ τῆ ᾧ αὐτῶν, omittas. videtur tamen & hæc ferri posse lectio: sicut scilicet infra dicit auctor, σὺ μὲν δὲ αἱ εἰς ἡμετέρας αὐτῶν ᾧ αὐτῶν, F.S.

HERODOTVS & THV-
CYDIDES.

EX iis qui res gestas litterarum monumē-
tis mandarunt, HERODOTVS optime o-
mnium eam partem historiae quæ res continet, elaborauit atq. expressit. ea vero parte quæ elocutionem continet, nonnunquam superior Thucydides, nonnunquam è diuerso HERODOTVS. Est etiam vbi pares inueniuntur. Accurata enim verborum electione in his sermocinationibus, in quibus ambo tractandis occupantur, vterque suam quandam proprietatem seruat. ceterum perspicuitatis laudem omnes sine controuersia HERODOTO deferunt. Ac breuitas quidem familiaris & propria est Thucydidi: euidencia autem & illustratio, vtrique communis. In moribus exprimendis primas fert HERODOTVS; in affectibus autem, Thucydides. Rursus dictionis elegantia ac magnificentia nihil alter ab altero differt; sed in

Viribus, robore, neruis, & orationis grauitate, ac figuratum varietate, Thucydides HERODOTVM superavit: suauitate verò, ac persuadendi facultate, iucunditate, & sponte nata simplicitate, non elaborata, longe præstare HERODOTVM inuenimus. atque nullam compositionem & personarum confictionem minus seruauit, quam hanc morum & ingenij simplicitatem.

Idem Dionysius in iudicio de Thucydidis historia.

HERODOTVS autem Halicarnasseus, qui
ad Peloponnesiaca tempora vitã perdu-
xit, cum paulo ante Persica natus esset, tum materiam historiae paulo altius extulit, atque illustrauit; neq; vnus vrbis, aut vnus gentis, sed Europæ Asiæque res gestas, & multas & varias, vno libro complexus est: (nam à Lydorum imperio exorsus, ad vsq; bellū Persicū opere perducto, quæcumque per annos cclx. gesta à Græcis & à barbaris erant, ex iis illustriora quæque delegit, & in vnum quasi corpus historiae contulit) tum omittas à superioribus dicendi virtutes ad suam orationem adiunxit.

Interp. Stanisl. Louio.

Interp. A. Dudithio

ἢ ἀρχαίων ἐδέξαντο. ἐπειὶ οὐκ οὐδὲ τοῖς ἀνδράσιν ἀναγκάσιν ἢ ποικίλλειν τοῖς μυθώδεσιν ἐ-
πεισθίοις τὰς τοπικὰς ἀναγραφὰς. i. interprete A. Duditio, Neque vero ut hæc dicerem, eo
sum adductus, quod illos viros accusem; quibus etiam veniæ multum tribuo, si, cum
in explicanda nationum & locorum historia versarentur, fabulosa figmenta rece-
perunt: quandoquidem apud omnes homines, tum communiter de locis, tum
proprie de urbibus, monumenta quædam servabantur huiusmodi, quas dixi, rerum,
auditione perceptarum: quas filij à patribus acceptas suis deinde posteris ut trade-
rent, elaborarunt. quod si qui litteris eas consignare vellent, ab his ut ita plane expo-
nerentur quo modo de veteribus acceperant, dignum putabant. quapropter illos vi-
ros, ut locorum descriptiones fabulosis additamentis variarent, atque distinguerent, ne-
cessitas compulit.

Et iterum eodem libro.

Καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ.

Scriptores autem qui ante Peloponnesia-
cum bellum fuerunt, atq; ad Thucydidis vsque
ætatem peruenierunt, omnes propemodum i-
dem consilium secuti sunt. quos quidem aut
Ionica lingua, ut que illis temporibus maxime
omnium floureret, aut Attica illa vetus, non ad-
modū ei dissimilis, oblectavit. Hi sane omnes,
ut est ante dictum, sermonis proprietatem mag-
is, quam dicēdi tropos adamauerunt; tropos
vero velut condimenta orationi insperferunt:
1 0 verborum autem compositionem omnes ean-
dem ferè affectarunt, simplicem, minimeq; af-
fectatam. Neq; vero in sententiis figura aliqua
exornandis tantum diligentia posuerunt, ut
supra communem vulgoq; tritam, atq; ab om-
nibus vsurpata dicendi rationem efferrent.
Itaq; eas virtutes quas necessarias vocauimus,
illorum omnium habet dictio. est enim & pu-
ra, & perspicua, & brevis, satis proprium cu-
iusq; dialecti characterem seruans. eas autem
dicendi virtutes quas adiectitias nominavi-
mus, quib. omnis oratoria vis maxime fit per-
spicua, neq; omnes, neq; summas adhibuerūt,
2 0 sed paucas, ac modice: sublimitatem videlicet,
elegantiam, grauitatem, magnificentiam: ne-
que τόνον item, neq; βάρους; quæ nos neruorum
contentionem, & pondus possumus appellare;
neq; πάθος vllum, quo animi affectiones exci-
tarentur; neq; spiritus illos magnos & certa-
minibus aptos, ex quibus illa dicendi species
conformatur, quæ Græce δεινότης dicitur; La-
tine vim in dicendo possis nominare. Vnum
HERODOTVM excipio. is enim & in verborū
delectu, & compositione, atque in ipsa figu-
rarum varietate, longè ceteris antecelluit, & ita
suam orationem instituit, ut vel optimæ
poëti solutam orationem similem faciat, propter
suadellam illam & venustatem, ac ad sum-
mum vsque perductam voluptatem. qui ne illas quidem maximas, quas diximus, & præclarif-
simas dicendi virtutes omisit, præter genus illud certaminibus aptum: idque siue quod natura
ab eo dicendi genere abhorrebat, siue quod suis quibusdam rationibus adductus, sponte illud,
tamquam historiis minime accommodatum, contempsit. is enim, neque concionibus multis,
neque aliis ad contentionem accommodatis orationibus vitur; neque vllam ad concitandos
animorum motus, & res augendas amplificandaque vim habet.

Οἱ ἃ παρὰ τὴν Πελοποννησιακὴν χρόνον πολέμου,
καὶ μετὰ τὴν Θουκυδίδου παρεκτινάντες ἡλικίας, ὁ-
μοίας ἔχον ἅπαντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ θεωρημένοι
οἴτε τὴν Ἰάδα θεωροῦντες δὲ λέκτον, τὴν ἰτε τοῖς
τότε χρόνοις μέγιστα ἀνέσταν, καὶ οἱ τὴν ἀρχαίαν
Ἀττικὴν, μικρὰς πινὰς ἔχοντες διαφορὰς παρὰ τὴν
Ἰάδα. πάντες γὰρ ἔτοι, καθάπερ ἔφην, παρὰ τὴν
κυρίαν λέξιν μᾶλλον ἐπέδασαν, ἢ παρὰ τὴν τροπι-
κὴν ταύτην ἢ ὡς περὶ ἡδυσμα παρελάμβανον. σὺν
θεσίν τε ὀνομασίαν ὁμοίαν ἅπαντες ἐπέτηθευσαν, τὴν
ἀφελὴν καὶ ἀνεπιτήθευτον, καὶ ἐπὶ ἐν τῷ σχηματίζεν
τὰς λέξεις, τὰς νοήσας ἐξέβησαν ἐπὶ πολὺ τῆς τε-
τελευτησῆς καὶ κοινῆς καὶ συνήθους ἅπασιν διαλέκτου.
τὰς μὲν ἐν ἀναγκῆς ἀρετῆς ἢ λέξεις ἀπὸν πάντων
ἔχοντες γὰρ καθάπερ, καὶ σαφῆς, καὶ σὺν τομὸς ὄντι, ὁπο-
ρῶντως σὺν τῷ ἴδιον ἐκείνης διαλέκτου χαρακ-
τήρα τὰς δὲ ἐπιθέτας, ὅτε ὡν μέγιστα διαδήλους
ἢ τὴν ῥήτορος γίνεται δύναμις, οὔτε ἅπασας, ἔτε εἰς
ἀκρον ἠέσας, ἀλλ' ὀλίγας καὶ ἐπὶ βραχὺ ὕψος
λέγω, καὶ καλλιῤῥημοσμίῳ, καὶ σεμνολογίαν,
καὶ μεγαλοπρέπειαν· ἐδὲ δὴ τόνον, ἐδὲ βάρους,
ἐδὲ πάθος, διεγείροντα τὸν νῦν· ἐδὲ τὸ ἔρρωμέ-
νον ἐναγωνίον πνεῦμα, ὅτε ὡν ἢ καλεῖται γίνεται
δεινότης, πολλὴ ἐνὸς Ἡεροδοτου. ἔτος ἢ καὶ τὴν ἐκλο-
γὴν τῆς ὀνομασίαν, καὶ τὴν σὺν θεσίν, καὶ κατὰ
τὴν τῆς σχημασῆς ποικίλιαν, μακρὰ δὴ πνι τοῖς
ἄλλοις ὑπερέβαλετο, καὶ παρεσκευάσθη τῆς κρατῆς ἢ
ποιήσας τὴν περὶ τὴν φράσιν ὁμοίαν γένεσθαι, παιδοῖς
τε καὶ χαλεπῶν, καὶ τὴν εἰς ἀκρον ἡδονῆς ἠέσας ἔνεκα
ἀρετῆς τε τὰς μεγίστας καὶ λαμπροτάτας ἔξω τῆς
ἐναγωνίων ἐδὲν ἐν ταύταις ἐπέλιπον. εἴτε καὶ ἐπὶ πε-
φυκῶς παρὰ αὐτὰς, εἴτε καὶ λογισμὸν πνὰ ἐμοσῆως
ὑπερῖδαν. ὡς ἐχ' ἀρμοστικῶν ἱστορίας. ἐδὲ γὰρ δι-
μηγορίας πολλὰς ὁ αἰὲρ, ἐπὶ ἐναγωνίοις κέρρη-
ται λόγοις, ἐπὶ ἐν τῷ παθαίνειν, καὶ δεινοποιεῖν
τὰ παθήματα, τὴν ἀλλήλων ἔχον.

1 0 post articulum τὴν rectius expungetur. 2 scriptus cod. h. καλλιῤῥημοσμίῳ γνολ. contra morem. F.S.

ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ.

Eodem libro.

Οὐτε τοῖς τόποις, ἐν οἷς αἱ περὶ τῆς ἐπιτελείας
συνεβησαν, ἀπολαθῶν ἐμέρισε τὰς διηγήσεις, ὡς Ἡρόδο-
τος τε καὶ Ἕλληνικός, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν περὶ αὐτῶν
συγγραφέων ἐποίησαν.

Narrationes enim ita disposuit (Thucydides)
ut neq; loca persequeretur, vbi gesta res erant;
quod HERODOTVS, Hellenicusq; & alij non-
nulli ante illius ætatem historici fecerant.

ὁ αὐτὸς Διονύσιος Ἀλικαρνασσεύς,
ἐν τῷ περὶ συνήσε. ὄνομ.

Idem Dionysius Halicarnassæus de vo-
cum structura.

Η δὲ τοῖς Θουκυδίδε λέξις, καὶ ἡ Ἀντιφάντος
τῆς Ραμνεσίως, καλὰς μὲν συγκριταὶ νῆ Δία,
εἴπερ πνὲς καὶ ἀλλὰ, ἔ μιν ἡδέως γε πάνυ ἢ δὲ γε
τῆ Κνιδίως συγγραφέως Κτισίως, καὶ ἡ τῆ Σωκρατι-
κῆς Ξενοφάντος, ἡδέως μὲν ὡς ἐνι μάλισσα, ἔ μιν
καλὰς γε ἐφ' ὅσον ἐδει. λέγω δὲ κοινότερον, ἀλλ'
ἔχ' καὶ ἄπαξ: ἐπεὶ καὶ παρ' ἐκείνοις ἡρμοσαί πνα
ἡδέως, καὶ ὡς ἄ τῆ τῶν καλὰς ἢ δὲ Ἡρόδοτος συν-
δισίς, ἀμφότερα ταῦτα ἔχ' καὶ γὰρ ἡ δὲ εἶα ὅτι καὶ
καλῆ.

Dictio autem Thucydidis, & Antiphontis
Rhamnusi, quod ad compositionē atti-
net, meherclè pulcra est, si vllè etiam aliæ, non
tamen vbiq; suavis: Ceteræ autè historici Cni-
dij, & Xenophontis Socratici, suavis quidè est
quam maximè, sed non quantum oportebat
etiampulcra. In commune autem ita pro-
nuncio, non quod prorsus ita se res habeat.
quippe & apud illos quedam suauiter compo-
sita inveniuntur, & apud hoc pulchrè. HERO-
DOTI autem compositio vtrumq; obtinet. Nō
iucunda enim solum est, sed & pulcra.

καὶ μὲν πολλά.

20

Et longe post.

Τῶν δ' ἄλλων ὅσοι τινὲς αὐτῶν ἐκείνων (Ὁ-
μήρω) μισότητα ἐπιπέδουσιν, ὕστερον μὲν ἐκεί-
νοι μακρὰ παρ' Ὀμηρον ἔξεταζόμενοι φαίνονται
ἀν' ἑαυτοῖς δὲ εἰ περὶ τῆς αὐτοῦ, ἀξιοθέα-
τοι μελοποιῶν μὲν, Σπείριχρος τε καὶ Ἀλκίμος
τραγωδοποιῶν ἢ, Σοφοκλῆς συγγραφέων ἢ, Ἡρό-
δοτος ῥητόρων δὲ, Δημοσθένης.

Ceteri quicumq; eundè quem ille (Homerus)
medium characterè in compositione fue-
re sectati, si cum Homero eos compares, longo
illū sequuntur intervallo: singulos vero si con-
sideret quis seorsim, eximij hi: inter melicos
quidem, Stesichorus & Alcæus: inter tragicos
autem Sophocles: inter historicos autem HE-
RODOTVS: inter oratores Demosthenes.

Τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ
μὲν τ' ἀρχὴν φησί.

Eodem modo & ibidem post initium
libri ait.

30

Λαμβανέτω δὲ ποιητῶν μὲν, Ὀμηρος συ-
γγραφέων δὲ, Ἡρόδοτος. ἀπόχρη γὰρ ἐν τέττων καὶ
περὶ τῶν ἄλλων εἰκόσασθαι.

Sumatur è poëtis, Homerus, ex historicis
vero HERODOTVS. Satis enim ex his conicere
de aliis possumus.

καὶ πάλιν μὲν πολλά.

Et iterum post multa.

Ὅτι γὰρ ἡδιστὸν τε καὶ κάλλιστον ἐν λόγοις ἡ με-
ταβολὴ πάντας εἰδέναι πείθομαι. ὡς δὲ δεῖγμα
δὲ αὐτῆς ποιήσασθαι μὲν τινὲς Ἡρόδοτος λέξις,
πᾶσαν δὲ τὴν Πλάτωνος, πᾶσαν δὲ τὴν Δημοσθέ-
νης. ἀμήχανον γὰρ εὐρεῖν τέττων ἐτέρους ἐπεισοδίοις
τῆς περὶ τοῦ, καὶ ποιητῶν ἢ δὲ τραγῳδῶν, καὶ γή-
μασι πολυειδέσροισι χησασμένοις λέγω ἢ, τὸν μὲν
ὡς ἐν ἰσορίας χησασμένοις τὸν δὲ, ὡς ἐν διαλόγων
χάριτι τ' δὲ, ὡς ἐν λόγων ἐναγωνίων χερίσθαι.

Quod verò res suauissima & pulcerrima in
dicendo vicissitudo sit, credo ignorare nemi-
nem. eius exemplum vero propono totā HE-
RODOTI dictionem, totam Platonis, totamq;
Demosthenis. Non possibile enim est inueni-
re alios qui crebrioribus episodij, & variatio-
nibus quæ pulcrius fluant, figurisq; magis di-
uersis fuerint vsi. Hunc dico, velut in historiæ
cultu: illum, velut in dialogorum venustate: i-
stum vero, vt in sermonis forensis vsu.

1 Fortasse rectius ὕστεροι, posteriores, inferiores. F. Sylb.

2 ἀναπνεύσει ferri potest. potest tamen admitti etiam ἀναπνεύσει illud pulchrius fluentes, hoc elegantius coloratas significat. F. S.

Ὁ αὐτὸς

Idem Dionysius Halicarnassensis de Demosthenis in dicendo vehementia: si modo hic libri titulus.

Ο αὐτὸς Διονύσιος Ἀλικαρνασσεὺς περὶ τῆς Δημοσθένους δεινότητος εἶχε αὐτὴ τὴν τῶν βιβλίων ἑπιγραφήν.

Qvod ad tertium vero compositionis in oratione genus attinet, quod dixi mistū ex ambobus esse (αὐστηράς nimirum & γλαφυράς) & commodissima ab utroque excerpere, huius nullus proprius est character: sed ut illis, qui cum sibi proponunt, lubet, utve possunt ista quidem vitare, hæc vero consequi, ita miscere solent, non secus ac in arte pingendi mixtura solent. Huius structuræ norma optima existit Homerus poetarum eximius, nec aliquis proferat dictionem concinniore[m] quod ad utrumq; istorum attinet: suavitatem dico, & gravitatem. Et æmuli eius existere poetarum complures tam epici quam melici; præterea tragici & comici, ac historici etiam profici, philosophi atq; oratores. Quorum omnium mentionē facere infinitus foret labor. Satis erit illorū qui in dicendo exstiterunt principes, quos esse præstantissimos mihi persuadeo, proponere duos: ex historicis nimirum **HERODOTVM**; è philosophis verò, **Platonem**. dignitas enim & gratia in ipsorū compositionibus ubiq; occurrit. An vero ego te examinata rectē utq; par est de iis statuam, considerare potest quicumq; voluerit. Age igitur, quis negabit inter horridiorem & iucundiorem compositionem hanc mediam esse dictionem, & optima quæq; desumpsisse ex utraque ista, hanc qua utitur **HERODOTVS** ubi **Xerxi** attribuit sermonem quum deliberaret de expeditione cōtta **Græcos** suscipienda: translata vero est oratio in Atticam dialectum: **Viri Persæ**, &c.

Τῆς δὲ τρίτης ἀρμονίας, ὡς ἐφώνη μὲν δὲ ἀμφοῖν εἶναι, τὰ χρῆσιμώτατα ἐκλέγεσαν ἀφ' ἑκατέρας, ὡς δὲ εἶναι χρῆσθησὶν ἰδίως· ἀλλ' ὡς αὐτοὶ μετόπισθε αὐτὰ παραρέσεως ἔχουσιν ἢ δυνάμει, τὰ μὲν φυγεῖν, τὰ δὲ λαβεῖν, ἕως κίρνανται, καὶ ἀπερὶ ἐν τῇ ζωγραφίᾳ τὰ μίγματα. ταύτης τῆς ἀρμονίας κέρσιος μὲν ἐγγύθετο κανὼν ὁ ποιητικῆς Ὀμηροῦ, καὶ ἐκ αὐτῆς εἶποι λέξιν ἀμεινον ἢ μισομυθίω τῆς ἐκείνης πρὸς ἀμφω ταῦτα λέγω δὲ τὴν τε ἡδονὴν, καὶ τὸ σεμνόν. ἐζηλώσαν ἢ αὐτὸ ἐπὶ τὴν πολλοὶ ποιητῶν καὶ μελῶν, ἐπὶ ἣ παραγωγίαις τε καὶ κωμωδίαις συγγραφεῖς τε ἀρχαῖοι καὶ φιλόσοφοι καὶ ῥήτορες ὡν ἀπάντων μεμνήσθαι πολὺν ἀνὲρ ἔργον εἶναι ἀρκέσει ἢ ἐν λόγοις δυνασδυσάντων, ὡς ἐγὼ κρατίστους εἶναι πείθομαι, δὴν ὡς ἀρχαῖοι μόνους συγγραφεῶν μὲν Ἡρόδοτον, φιλοσοφῶν δὲ Πλάτωνα καὶ γὰρ ἀξίωμα καὶ χάρις αὐτῶν ἔπιπρέχει ταῖς ἀρμονίαις· εἰ δὲ ὀρθῶς ἐγὼ καὶ εἰκότα ἐγνώκα περὶ αὐτῶν ὁξετάσας, τὰ βελομυθία σκοπεῖν εἶναι. φέρε δὲ τίς ἐκ αὐτῶν ὁμολογήσει τῆς τε αὐστηρῆς καὶ τῆς ἡδύτης ἀρμονίας μέστω εἶναι τὴν δὲ τὴν λέξιν, καὶ τὰ κέρσινα εὐληθέμενα παρ' ἑκατέρας, ἢ κέρχεται Ἡρόδοτος Ξέρξη περὶ τῶν λόγων ὅτε ἐβελύετο περὶ τὸ πρὸς τοῖς Ἑλλήσας στρατίας; μετακείομαι δὲ εἰς τὴν Ἀττικὴν δὲ λέκτον ἢ λέξις Ἄνδρες Πέρσαι. &c.

Apud Dionysium Longinum de sublimi genere dicendi.

Παρὰ Διονυσίῳ τῷ Λογίῳ ἐν τῷ περὶ ὑψους.

Solus **HERODOTVS** proximè ad **Homeri** exemplar accessit.

Μόνος Ἡρόδοτος Ὀμηρικώτατος ἐγένετο.

Ex Hermogenis opere quod inscribitur περὶ ἰδεῶν parte II.

Ἐκ τῷ Ἑρμογενεῖ περὶ ἰδεῶν τὸ μ. β.

DE **HERODOTO**.

ΠΕΡΙ ἩΡΟΔΟΤΟΥ.

IN panegyricis itaq; quæ in historia vsuveniunt, omnium maximè excellit **Herodotus**. **Causa** est: præter quod purus iuxta ac disertus est, multum & in delectando occupatur. Etenim notionibus fabulosis propemodum omnibus, dictioneque poetica utitur ubique. **Amplitudinem** verò sæpe habet & quod circa sententias versatur. certè accuratatione sua & ornatus apparatu utrumque consequitur tam voluptatem quam amplitudinem in dictione.

Ἐν τοίνυν τοῖς καθ' ἰστορίαν πανηγυρικοῖς πανηγυρικώτατος εἶναι ὁ Ἡρόδοτος. τὸ δὲ αἰτιον ὅτι μὲν τὰ καθαροῦ, καὶ δικαιοῦς, πολιεῖς εἶναι ταῖς ἡδοναῖς, καὶ γὰρ ταῖς ἐννοίαις μυθικαῖς σχεδὸν ἀπάσαις, καὶ τῇ λέξει ποιητικῇ κέρχεται διόλου. μέγιστος δὲ πολλὰ γὰρ μὲν ἔχει καὶ τὸ κατ' ἐνοίαν, καὶ μὲν τοῖς ὀπιμέλειαι καὶ τὸ πολὺ τὸ κόσμος τὸ συναμφοτέρον, καὶ τὴν ἡδονὴν ἔχει, ὡς τὸ μέγιστος.

1 μὲν substantiæ accipiendum pro μετόπισθε, seu μίγμα, ut supra vocat. nisi μὲν communi genere vsurpatum hic velis, ut **Antio. Rom. l. 3.** συμφωνητὸς πόλις. communis enim loquendi ratio postulat feminino sine μετόπισθε. **F.S.** 2 Pro ἀπὸρ' sensus & structura postulant αὐτῶν, vel αὐτῶν· vel saltem αὐτῶν. **F.S.** 3 Post αὐτῶν perperam in exemplari ex præcedentibus repetitum ἢ Πλάτωνα. **F.S.** 4 Pro ἰδίας perperam habet exemplar ἰδίας. **F.S.** 5 In exemplari est ἰδίας: parum congruenter. **Ego Stephaneam Herodoti** edit. sequi malui. **F.S.**

οί γδ πλείστοι τῶν ῥυθμῶν αὐτῶν κατὰ τε τὰς συνθε-
κας, καὶ τὰς βάρους, δακτυλικοί τε εἰσι καὶ ἀναπαύ-
σιμοι, σπονδαίκοι τε καὶ ὄλως σεμνοί. ἤδη ἢ καὶ πά-
νη πορσώπων, εἴτερ περ ἄλλος, κέλλισα καὶ ποιη-
τικώτατα μεμνημένων. Δὲ ἢ τῶν καὶ πλείονι πρὸ
μεγάλου πολλὰ γού κέρηται, ὡς ἐν τε ἄλλοις, καὶ ἐν
τῇ ἐξοδῶν τῶν ἰσοειδῶν καὶ τοῖς Ξέρξου πρὸς Ἀρ-
τάβατον, καὶ κείνου πρὸς Ξέρξου πρὸ τῆ ἀνδροπί-
νων πορσώπων λόγους. ποσαῦτα καὶ πρὸς Ἡρό-
δοτου.

Plerique enim numeri ipsius in compositioni-
bus & pedibus dactylici sunt & anapaestici, &
spondaici, prorsusq; graues. Mores verò & af-
fectus personatum, si vllus alius, pulcherrimè
& poëtico more quàm maximè imitatur. Ob
cas vero & maiori amplitudine sæpissime vti-
tur, vt alibi, & septimo historiarum, in Xerxis
ad Artabanum, & illius ad Xerxem de rebus
humanis sermonibus. Et hæc de HERODOTO
dicta sint.

Ἐκ τῶν Μαρχελλίνου πρὸς τὸν Θεο-
κυδίδου βίβλιν.

10 Ex Marcellino, de Thucydi-
dis vita.

Τῶν ἢ πρὸς αὐτὸν (Θεοκυδίδου) συγγραφέων τε
Ἰσοειδῶν ἀψύχως ὡσπερ εἰσπυρρῶν τὰς συγ-
γραφαί, καὶ ψιλῇ μόνῃ χρῆσιν ἔχοντων ὁλοκλήρως
δημησίαν, πορσώπων ἢ πρὸς ἑαυτῶν λόγους τινὰς,
ἐδὲ ποιησάτων δημησίαν, ἀλλ' Ἡρόδοτος μὲν ἐ-
πιχρησάτων, ἐ μὲν ὁλοκλήρως (δι' ὀλίγων γδ
ἐποίησε λόγους, ὡς πορσώπων ποιῆσαι μάλλον ἢ περ
δημησίαν) μόνος ὁ συγγραφεὺς ὁξυρῆ τε δημη-
σίαν, καὶ τελείως ἐποίησε καὶ κεφαλαίων καὶ
ἀπορρήτων, ὡς καὶ εἰς τὴν ὑποπίπτειν τὰς δημη-
σίαν.

Cum autem scriptores, ac historici, qui eum
(Thucydidem) ætate præcesserunt, historias ani-
ma (vt ita loquar) carentes conscripserint, &
nuda, simpliciq; rerum narratione vbique
sint vsi, nec vllis personis vllam orationem
attribuant, nec vllas conciones fecerint, cum-
q; HERODOTVS rem tentarit, nec voti com-
pos fieri potuerit (HERODOTVS enim concio-
nes paucis verbis expressas fecit, personarum
fictionibus similiores, quam concionibus) v-
nus hic historix conditor conciones & inue-
nit, & perfectè composuit, ita vt earum vnaquæque sua capita, & partitiones habeat, & ad cer-
tum statum reuocari possit.

Καὶ πάλιν.

Et iterum.

Ἦνα ἢ μηδὲ τοῖς ἄλλοις ἀγνοῆς χρῆσιν ἔχεις,
ἰδίῳ τῷ μέσῳ μὲν Ἡρόδοτος ἐχρήσατο (ὅς ἐπεὶ ὑ-
ψηλός ἐστιν, ἐπεὶ ἰσχυρός) ἰσχυρῶς ἢ ὁ Ξενοφάν. Δὲ γὰρ
ἐν τῷ ὑψηλῶν ὁ Θεοκυδίδης καὶ ποιητικαῖς πολλὰ καὶ
ἐχρήσατο λέξεσι, καὶ μεταφοραῖς πῶς.

Sed vt reliquas dicendi formas cognoscas,
scias HERODOTVM quidem media esse vsum
(quæ neque sublimis, neque tenuis est) Xe-
nophontem verò tenui. Thucydides igitur,
vt sublimem faceret orationem, sæpe & poë-
ticiis dictionibus, & quibusdam translationibus est vsus.

Sed abrumpere cogimur hanc telam. exstant alias hinc inde alia eiusmodi, vt apud eun-
dem Hermogenem, Phalereum Demetrium, alios. Sic & elogia alia, quale illud vel ab inimi-
co, quem se scripto contra Herodotum professus est, Plutarcho: γραφικὸς, ait de Herodoto,
ἀνὴρ, καὶ ἠδὲ ὁ λόγος, καὶ χάρις ἔπεισι, καὶ δεινότης ἐπὶ τῶν δεινῶν. Herodotus autem,
ait Diodorus Siculus, ὁ πολυπορσώπων, εἰς καὶ περ ἄλλος, γερωνός, καὶ πολλῆς ἰστορίας ἐμπει-
ρός. Aristides vocat κέλλισον λογοποιῶν. Δευμασιώτατων καὶ μελίγηριων, Athenæus. Ἡρόδοτος
ὁ σοφώτατος, inquit Cedrenus: ὁ γλυκὺς Ἡρόδοτος, Eustathius. Alia eiusmodi, quæ sibi
quis notauerit plenius & melius. Nos, quod vnum adhuc possumus, è Cicerone & Quincti-
liano testimonijs aliquot præclaris additis, subiiciemus dein aliquot epigrammata in Hero-
doti laudem à veteribus scripta, & plura noua H. Stephani, contra eos qui Herodoti histo-
riam fabulositatis accusant.

Ex Cicerone lib. 11. De orat.

Apud Græcos autem eloquentissimi homines remoti à caussis forensibus, cum ad ce-
teras res illustres, tum ad scribendam historiam maximè se applicauerunt. Nanque & HE-
RODOTVM illum qui princeps genus hoc ornauit, in caussis nihil omnino versatum esse ag-
cepimus. Atqui tanta est eloquenti vt me (quantum ego Græcè scripta intelligere possum),
magnopere deleat.

Ex

Ex eodem in Orat.

Quo magis sunt HERODOTVS Thucydidesque mirabiles, quorum ætas quum in eorum tempora quos nominavi accidisset, longissimè tamen ipsi à talibus deliciis vel potius ineptiis abfuerunt. Alter enim sine vllis salebris, quasi sedatus amnis, fuit: alter incitator fertur, & de bellicis rebus canit etiam quodammodo bellicum. primisque ab his (vt ait Theophrastus) historia commota est, vt auderet vberius quam superiores & ornatius dicere.

Ex eodem in Hortensio, apud Nonium.

Quid enim aut HERODOTO dulcius, aut Thucydide grauius? &c.

Idem libro de legibus I,

Patrem historiæ eundem vocat: atque hoc referendum videtur ad illa verba quæ ex secundo H. Stephani de oratore libro allata paulo antè fuerunt, HERODOTVM illum qui princeps genus hoc ornauit. nam de historia scriptione loquitur.

*Ex M. Fabio Quintil. lib. IX.**Vbi de compositione loquitur.*

Itaque vt confiteor, pænè vltimam oratoribus artem compositionis quæ perfecta sit, contigisse: ita illis priscis habitam inter curas, in quantum adhuc profecerant, puto. Neque enim mihi quamlibet magnus autor Cicero persuaserit, Lysiam, HERODOTVM, Thucydidem, parum studiosos eius fuisse.

Aliquanto post.

In HERODOTO vetò cum omnia (vt ego quidem sentio) leniter fluunt, tum ipsa *δ/ε/λεμ/τος* habet eam iucunditatem vt latentes etiam numeros complexa videatur.

Idem lib. X.

Historiam multi scripsere præclare: sed nemo dubitat duos longè ceteris præferendos: quorum diuersa virtus laudem pænè est parem consequuta. Densus & breuis, & semper instans sibi Thucydides: dulcis & candidus & fufus HERODOTVS. Ille concitatis, hic remissis affectibus melior: ille concionibus, hic sermonibus: ille vi, hic voluptate.

*Addamus & hoc ex A. Gellij Noct. Attic. lib. XV.
cap. XXIII.*

Hellanicus, HERODOTVS, Thucydides, historiæ scriptores in iisdem temporibus ferè laude ingenti floruerunt; & non nimis longè distantibus fuerunt ætatibus. nam Hellanicus initio belli Peloponnesiaci fuisse quinque & sexaginta annos natus videtur, HERODOTVS tres & quinquaginta, Thucydides quadraginta, scriptum hoc est in libro vndecimo Pamphilæ.